

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGEA
integrității

nr. 82 din 25.05.2017
(în vigoare 07.07.2017)

Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 229-243 art. 360 din 07.07.2017

* * *

C U P R I N S

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

- Articolul 1. Domeniul de reglementare
- Articolul 2. Scopul legii
- Articolul 3. Noțiuni
- Articolul 4. Principiile de aplicare a legii
- Articolul 5. Subiecții legii

Capitolul II
CULTIVAREA INTEGRITĂȚII ÎN SECTORUL PUBLIC

- Articolul 6. Modalitățile de cultivare a integrității în sectorul public

Secțiunea 1
Climatul de integritate politică

- Articolul 7. Măsurile de asigurare a integrității politice
- Articolul 8. Transparența finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale
- Articolul 9. Etica și integritatea profesională a persoanelor care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică

Secțiunea a 2-a
Climatul de integritate instituțională

- Articolul 10. Măsurile de asigurare a integrității instituționale
- Articolul 11. Angajarea și promovarea agenților publici în bază de merit și integritate profesională
- Articolul 12. Respectarea regimului juridic al incompatibilităților, al restricțiilor în ierarhie și al limitărilor de publicitate
- Articolul 13. Respectarea regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale
- Articolul 14. Respectarea regimului juridic al conflictelor de interese
- Articolul 15. Neadmiterea favoritismului
- Articolul 16. Respectarea regimului juridic al cadourilor
- Articolul 17. Neadmiterea, denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare
- Articolul 18. Neadmiterea, denunțarea manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate
- Articolul 19. Intoleranța față de incidentele de integritate
- Articolul 20. Asigurarea transparenței în procesul decizional

- Articolul 21. Asigurarea accesului la informații de interes public
Articolul 22. Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public, a finanțelor rambursabile și nerambursabile
Articolul 23. Respectarea normelor de etică și deontologie
Articolul 24. Respectarea regimului juridic al restricțiilor și limitărilor în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și cu migrarea agenților publici în sectorul privat

Capitolul III

CONTROLUL INTEGRITĂȚII ÎN SECTORUL PUBLIC

- Articolul 25. Măsurile de control al integrității în sectorul public

Secțiunea 1

Controlul integrității asigurat în interiorul entității publice

- Articolul 26. Înlăturarea riscurilor de corupție în procesul de elaborare a proiectelor de acte
Articolul 27. Managementul riscurilor instituționale de corupție

Secțiunea a 2-a

Controlul integrității asigurat de Centrul Național Anticorupție

- Articolul 28. Expertiza anticorupție
Articolul 29. Evaluarea integrității instituționale, testarea integrității profesionale și cazierul privind integritatea profesională

Secțiunea a 3-a

Controlul integrității asigurat de Autoritatea Națională de Integritate

- Articolul 30. Controlul averilor și intereselor personale
Articolul 31. Controlul conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor

Secțiunea a 4-a

Controlul integrității asigurat de Serviciul de Informații și Securitate

- Articolul 32. Verificarea titularilor și candidaților la funcții publice
Articolul 33. Evaluarea integrității instituționale, testarea integrității profesionale și cazierul privind integritatea profesională a agenților publici din cadrul Centrului Național Anticorupție și al Serviciului de Informații și Securitate

Secțiunea a 5-a

Controlul integrității asigurat de către alte autorități competente

- Articolul 34. Atribuțiile de control al integrității ale altor autorități competente

Capitolul IV

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ÎN SECTORUL PUBLIC

- Articolul 35. Măsurile de consolidare a integrității în sectorul public
Articolul 36. Planul de integritate

Capitolul V

CULTIVAREA INTEGRITĂȚII ÎN SECTORUL PRIVAT

- Articolul 37. Măsurile de asigurare a integrității în sectorul privat în relațiile cu sectorul public
Articolul 38. Respectarea restricțiilor și limitărilor stabilite pentru foștii agenți publici
Articolul 39. Etica afacerilor
Articolul 40. Sisteme de control intern

Articolul 41. Transparența acționariatului, fondatorilor, administratorilor și beneficiarilor efectivi ai organizațiilor comerciale

Articolul 42. Transparența afacerilor sectorului privat cu statul

Capitolul VI SANȚIONAREA LIPSEI INTEGRITĂȚII ÎN SECTORUL PUBLIC ȘI ÎN CEL PRIVAT

Articolul 43. Răspunderea pentru lipsa integrității

Articolul 44. Actele de corupție

Articolul 45. Actele conexe actelor de corupție

Articolul 46. Faptele coruptibile

Articolul 47. Înlăturarea consecințelor actelor de corupție, actelor conexe acestora și ale faptelor coruptibile, repararea prejudiciului

Articolul 48. Responsabilitatea și repararea prejudiciului

Articolul 49. Investigarea actelor de corupție și a actelor conexe acestora

Capitolul VII DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 50.

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Domeniul de reglementare

Prezenta lege reglementează domeniul integrității în sectorul public la nivel politic, instituțional și profesional, responsabilitățile entităților publice, ale autorităților anticorupție și ale altor autorități competente pentru cultivarea, consolidarea și controlul integrității în sectorul public, domeniile importante pentru cultivarea integrității în sectorul privat în procesul de interacțiune cu sectorul public și pentru sancționarea lipsei de integritate în sectoarele public și privat.

Articolul 2. Scopul legii

Prezenta lege urmărește cultivarea integrității în sectorul public și a climatului de toleranță zero la corupție în cadrul entităților publice din Republica Moldova prin:

a) creșterea încrederii societății în faptul că entitățile și agenții publici își îndeplinesc misiunea în conformitate cu interesul public, inclusiv în procesul de interacțiune cu sectorul privat;

b) reglementarea măsurilor obligatorii de asigurare și consolidare a integrității instituționale și profesionale;

c) încurajarea denunțării manifestărilor de corupție de către agenții publici, precum și asigurarea protecției lor împotriva răzbunărilor;

d) identificarea și înlăturarea riscurilor de corupție în cadrul entităților publice;

e) sancționarea agenților publici pentru manifestări de corupție și a conducătorilor entităților publice pentru lipsa de integritate instituțională și profesională.

Articolul 3. Noțiuni

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

activitate profesională – exercitare de către agenții publici a atribuțiilor de serviciu (drepturilor și obligațiilor) în modul prevăzut de actele legislative, normative și departamentale ce reglementează activitatea entităților publice în care sînt încadrați;

activitate vulnerabilă – activitate profesională a agentului public, a cărei desfășurare în cadrul entității publice este amenințată de riscuri de corupție;

agent public – persoană încadrată într-o entitate publică și care exercită o funcție publică, o funcție publică cu statut special, o funcție de demnitate publică, este angajată în cabinetul persoanei cu funcție de demnitate publică sau prestează servicii de interes public, precum și alesul local;

autoritate anticorupție – după caz, Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate, Procuratura Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Afacerilor Interne;

conducător al entității publice – persoană sau organ colegial responsabil de asigurarea măsurilor de integritate instituțională, precum și de sancționarea disciplinară, în limita competențelor, a incidentelor de integritate;

corupție – utilizare a funcției, contrar legii, în interes privat. În acest sens, utilizarea funcției poate avea loc în cadrul entităților publice sau private, în mod direct de către deținătorul funcției sau indirect de către intermediari, iar interesul privat poate fi propriu pentru deținătorul funcției sau pentru alte persoane;

entitate publică – persoană juridică cu statut de:

a) autoritate publică, autoritate centrală, autoritate publică centrală de specialitate, autoritate publică locală, precum și de structură organizațională de pe lângă sau din sfera de competență a acestora;

b) autoritate, instituție, organ, organizație, oficiu sau agenție de stat, autonomă, independentă, de autoadministrare și/sau de reglementare;

c) Curte Constituțională, instanță de judecată, procuratură;

d) întreprindere de stat sau municipală, societate pe acțiuni în care statul deține pachetul majoritar de acțiuni;

factor de risc – circumstanță de orice gen care permite, încurajează, provoacă apariția manifestărilor de corupție în cadrul entității publice sau care le perpetuează;

favoritism – sprijin acordat în exercițiul funcțiunii de către agentul public persoanelor fizice sau juridice la soluționarea problemelor acestora, indiferent de motive, care nu este prevăzut de actele normative și care nu întrunește elementele unui conflict de interese sau elementele unei infracțiuni;

incident de integritate – manifestare de corupție produsă în împrejurări reale, altă manifestare similară manifestării de corupție, produsă în cadrul unui test de integritate profesională;

influență necorespunzătoare – imixtiune în activitatea profesională a agentului public din partea terțelor persoane, manifestată prin presiuni, amenințări sau rugăminți, în vederea determinării acestuia să își desfășoare activitatea profesională într-un mod anumit, atunci când imixtiunea dată este ilegală și nu este însoțită de promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin (nu întrunește elementele unei infracțiuni);

integritate instituțională – integritatea profesională a tuturor agenților publici din cadrul entității publice, cultivată, controlată și consolidată de către conducătorul entității publice, precum și toleranța zero la incidentele de integritate admise de agenții publici;

integritate în sectorul public – integritatea politică și integritatea instituțională ale tuturor entităților publice din Republica Moldova, astfel încât agenții publici încadrați în aceste entități să-și desfășoare activitatea profesională în strictă conformitate cu interesul public;

integritate în sectorul privat – capacitate a organizațiilor comerciale de a interacționa cu entitățile publice, precum și între ele, în mod legal, transparent, obiectiv și în baza libertății concurenței;

integritate politică – capacitate a concurenților electorali, persoanelor de încredere ale concurenților electorali și a persoanelor care dețin o funcție electivă sau o funcție

exclusiv politică de a-și desfășura activitățile în mod etic, liber de manifestări de corupție, cu respectarea interesului public, supremației Constituției Republicii Moldova și a legii;

integritate profesională – capacitate a agentului public de a-și desfășura activitatea profesională în mod etic, liber de influență necorespunzătoare și manifestări de corupție, cu respectarea interesului public, a supremației Constituției Republicii Moldova și a legii;

interes public – interes general de dezvoltare a bună-stării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor;

interes privat – interes al persoanelor fizice (personal sau de grup), al persoanelor apropiate acestora sau al persoanelor juridice (departamental, corporativ sau clientelar) de realizare a drepturilor și libertăților, inclusiv în vederea obținerii bunurilor, serviciilor, privilegiilor, avantajelor sub orice formă, a ofertei sau promisiunii lor;

interes privat legitim – interes privat consacrat prin Constituție, legislația națională și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte sau care nu contravine prevederilor acestora, precum și care nu aduce atingere interesului general de dezvoltare a bunăstării societății în ansamblu și de realizare a drepturilor și libertăților legitime ale altor persoane;

manifestări de corupție – actele de corupție și cele conexe lor, precum și faptele coruptibile, specificate la cap. VI;

organizații comerciale – societăți comerciale și întreprinzători individuali, înregistrați în Republica Moldova sau peste hotarele ei;

risc de corupție – probabilitate de producere a unei manifestări de corupție prin care este afectată realizarea obiectivelor entității publice;

servicii de interes public – totalitate a activităților de deservire a populației în sfera publică, în cadrul instituțiilor, întreprinderilor, organizațiilor sau altor structuri locale, municipale, de stat sau cu capital majoritar de stat.

Articolul 4. Principiile de aplicare a legii

Prezenta lege se aplică cu respectarea următoarelor principii:

a) responsabilizarea entităților publice pentru cultivarea și consolidarea climatului de integritate instituțională, precum și pentru sancționarea lipsei de integritate profesională;

b) responsabilizarea autorităților anticorupție pentru evaluarea și monitorizarea integrității instituționale, precum și pentru sancționarea lipsei acesteia;

c) echilibrarea justă dintre drepturile omului ale persoanelor exponente ale interesului public, chiar dacă acestea nu cunosc despre atingerea drepturilor lor prin manifestările de corupție ale agenților publici, pe de o parte, și drepturile omului ale agenților publici care admit incidente de integritate, pe de altă parte;

d) cultivarea integrității în sectorul public și prevenirea apariției manifestărilor de corupție;

e) toleranța zero la corupție în cadrul entităților publice și inevitabilitatea sancționării legale a lipsei de integritate în sectorul public;

f) prezumția integrității profesionale a agenților publici și a integrității instituționale a entităților publice;

g) prezumția bunei-credințe a subiecților legii în procesul de realizare a prevederilor ei.

Articolul 5. Subiecții legii

Subiecții care exercită drepturi, obligații și atribuții prevăzute de prezenta lege sînt:

a) agenții publici, concurenții electorali și persoanele lor de încredere;

- b) entitățile publice, conducătorii entităților publice;
- c) autoritățile anticorupție responsabile, alte autorități publice cu competențe specifice;
- d) persoanele fizice și persoanele juridice în procesul de interacțiune cu sectorul public, inclusiv organizațiile comerciale, societatea civilă și mass-media.

Capitolul II

CULTIVAREA INTEGRITĂȚII ÎN SECTORUL PUBLIC

Articolul 6. Modalitățile de cultivare a integrității în sectorul public

- (1) Integritatea în sectorul public se cultivă prin:
 - a) crearea climatului de integritate politică;
 - b) crearea climatului de integritate instituțională în cadrul entităților publice.
- (2) Climatul de integritate politică consolidează încrederea societății în integritatea instituțională a entităților publice create în rezultatul proceselor electorale și în integritatea profesională a agenților publici care dețin funcții electivă și funcții exclusiv politice.

Secțiunea 1

Climatul de integritate politică

Articolul 7. Măsurile de asigurare a integrității politice

- (1) Climatul de integritate politică se cultivă prin:
 - a) asigurarea transparenței finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale;
 - b) asigurarea eticii și integrității profesionale ale persoanelor care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică.
- (2) Responsabilitatea pentru cultivarea integrității politice aparține concurenților electorali, partidelor politice, persoanelor care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică.
- (3) Nerealizarea măsurilor prevăzute la alin.(1) duce la compromiterea climatului de integritate politică și a integrității în sectorul public, la apariția manifestărilor de corupție, la afectarea interesului public și atrage răspunderea concurenților electorali, partidelor politice, persoanelor care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică, în modul prevăzut de legislația electorală, legislația cu privire la partidele politice și de cap. VI din prezenta lege.

Articolul 8. Transparența finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale

- (1) Finanțarea partidelor politice, a concurenților electorali și a campaniilor electorale se desfășoară cu respectarea principiilor transparenței, în condițiile legislației electorale și legislației cu privire la partidele politice.
- (2) Verificarea respectării transparenței finanțării partidelor politice, a concurenților electorali și a campaniilor electorale se efectuează de către Curtea de Conturi și Comisia Electorală Centrală, în limitele competențelor stabilite de legislația specială.
- (3) Supravegherea fluxurilor financiare aferente persoanelor expuse politic se efectuează de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție, în conformitate cu prevederile legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului.

Articolul 9. Etica și integritatea profesională a persoanelor care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică

- (1) Persoanele care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică, în calitate de conducători ai entităților publice și/sau de agenți publici, contribuie la cultivarea climatului de integritate politică prin aplicarea măsurilor de asigurare a integrității instituționale, stabilite de prezenta lege, cu excepțiile prevăzute de legislația specială care reglementează activitatea entităților publice respective.

(2) Integritatea profesională a persoanelor care dețin funcții electivă sau funcții exclusiv politice este asigurată în conformitate cu Legea nr.271/2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.

(3) Având în vedere riscurile inerente mediului politic, Parlamentul sau, după caz, Guvernul adoptă norme ce reglementează comportamentul etic al persoanelor care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică, de asemenea instituie structuri responsabile de verificarea respectării acestor norme de etică și de sancționarea încălcării lor.

Secțiunea a 2-a **Climatul de integritate instituțională**

Articolul 10. Măsurile de asigurare a integrității instituționale

(1) Climatul de integritate instituțională se cultivă prin realizarea următoarelor măsuri:

a) angajarea și promovarea agenților publici în bază de merit și de integritate profesională;

b) respectarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor în ierarhie și al limitărilor de publicitate;

c) respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;

d) respectarea regimului juridic al conflictelor de interese;

e) neadmiterea favoritismului;

f) respectarea regimului juridic al cadourilor;

g) neadmiterea, denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare;

h) neadmiterea, denunțarea manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate;

i) intoleranța față de incidentele de integritate;

j) asigurarea transparenței în procesul decizional;

k) asigurarea accesului la informații de interes public;

l) gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public, a finanțelor rambursabile și nerambursabile;

m) respectarea normelor de etică și deontologie;

n) respectarea regimului de restricții și limitări în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și cu migrarea agenților publici în sectorul privat (pantoflajul).

(2) Responsabilitatea pentru cultivarea integrității instituționale în cadrul entităților publice aparține conducătorului și fiecărui agent public din aceste entități.

(3) Nerealizarea măsurilor prevăzute la alin.(1) duce la compromiterea climatului de integritate instituțională și a integrității în sectorul public, la apariția manifestărilor de corupție, la afectarea interesului public și atrage declanșarea măsurilor de control al integrității în sectorul public de către autoritățile anticorupție responsabile sau alte autorități cu competențe specifice, precum și răspunderea conducătorilor entităților publice și a agenților publici, în modul stabilit de cap. VI.

(4) Nerealizarea măsurilor prevăzute la alin.(1) în modul stabilit de prezentul capitol și de legislația specială care reglementează activitatea diferitor categorii de entități și agenți publici atrage răspunderea disciplinară, indiferent de survenirea altor forme de răspundere juridică (contravențională, penală).

Articolul 11. Angajarea și promovarea agenților publici în bază de merit și integritate profesională

(1) Recrutarea și promovarea agenților în cadrul entității publice se efectuează prin concurs public, conform criteriilor transparente și obiective de selectare în bază de merit, calificare profesională, capacitate, competență și integritate profesională, fără a admite

favorizarea intereselor private și a oricăror forme de discriminare pe motiv de sex, rasă, limbă, religie, opinii politice sau orice altă opinie, origine națională sau socială, altor forme de discriminare, în conformitate cu prevederile legislației speciale care reglementează activitatea diferitor categorii de entități și agenți publici.

(2) Pentru asigurarea angajării și promovării agenților publici în bază de concurs conform criteriilor de selectare enunțate la alin.(1), conducătorul entității publice are următoarele obligații:

a) adoptă actele administrative de stabilire a regulilor de organizare și desfășurare a concursului public în cadrul entității, cu fixarea obligatorie a criteriilor de selectare în bază de merit și de integritate profesională (solicitarea certificatului de cazier privind integritatea profesională, a informației privind stările de incompatibilitate nesoluționate, privind conflictele de interese sancționate și a cazierului judiciar care cuprinde informația despre privarea de dreptul de a ocupa funcții publice);

b) desemnează responsabilii de organizarea și desfășurarea concursului public în cadrul entității și asigură condițiile necesare activității lor;

c) asigură afișarea în incinta entității și publicarea pe pagina web a ei sau, după caz, în sursele mass-media a informației cu privire la condițiile de desfășurare a concursului;

d) asigură desfășurarea fiecărei etape a concursului public, inclusiv a etapelor specifice pentru activitatea profesională a agenților publici din cadrul entității respective;

e) emite actul administrativ de numire în funcție a candidatului învingător în cadrul concursului public.

(3) Prevederile alin.(1) nu se aplică agenților publici care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică și persoanelor din cabinetul persoanelor cu funcție de demnitate publică, a căror numire are loc prin exprimarea încrederii publice (alegeri generale sau locale) sau prin acordarea încrederii politice (numirea Guvernului, numirea persoanelor din cabinetul persoanelor cu funcție de demnitate publică). Alte derogări de la prevederile acestui articol sînt permise doar în măsura în care sînt prevăzute de legislația specială care reglementează statutul diferitor categorii de agenți publici, fără a aduce atingere obligației de respectare a criteriului de selectare în bază de integritate profesională prevăzut la alin.(2) lit.a).

Articolul 12. Respectarea regimului juridic al incompatibilităților, al restricțiilor în ierarhie și al limitărilor de publicitate

(1) Pentru exercitarea eficientă și dezinteresată a atribuțiilor agentului public, desfășurarea activității sale profesionale este incompatibilă cu alte funcții, calități sau activități, cu excepția celor stabilite de Constituție sau legi organice. Întru evitarea promovării intereselor personale și asigurarea respectării interesului public, agentul public care ocupă o funcție publică, inclusiv o funcție publică cu statut special sau o funcție de demnitate publică, respectă restricția de desfășurare a activității profesionale în raporturi ierarhice nemijlocite cu o rudă directă sau cu o rudă prin afinitate în cadrul aceleiași entități publice. Activitatea profesională a agentului public care ocupă o funcție publică, inclusiv o funcție publică cu statut special sau o funcție de demnitate publică, precum și a altor subiecți ai declarării averii și intereselor personale, se supune limitărilor de publicitate pentru a evita favorizarea entităților din sectorul privat. Conducătorul entității publice respectă regimul juridic al incompatibilităților, al restricțiilor în ierarhie și al limitărilor de publicitate, completat, după caz, cu reguli specifice fiecărei categorii de agenți publici, prevăzute de legislația specială care reglementează activitatea acestora.

(2) În vederea respectării regimului juridic al incompatibilităților, al restricțiilor în ierarhie și al limitărilor de publicitate în cadrul entității publice, agentul public prevăzut la alin.(1) este obligat să întreprindă următoarele măsuri:

a) să își soluționeze stările de incompatibilitate în termen de o lună din momentul începerii mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ori, în cazul în care

încetarea situației de incompatibilitate în termenul dat nu depinde de voința sa, să prezinte probe privind întreprinderea cu bună-credință a acțiunilor de eliminare a acestei situații. Responsabilitatea pentru respectarea acestei obligații nu depinde de executarea de către conducătorul entității publice a obligației prevăzute la alin.(3) lit.a);

b) să întreprindă acțiuni, în termen de două luni, în vederea încetării raporturilor ierarhice nemijlocite cu rudele directe (părinte, frate, soră, fiu, fiică) sau cu rudele prin afinitate (soț/soție, părinte, frate ori soră a soțului/soției), cu concubinul/concubina în cadrul aceleiași entități publice;

c) să evite folosirea în interes privat a simbolurilor oficiale care au legătură cu exercitarea mandatului, a funcției publice sau a funcției de demnitate publică;

d) să nu admită folosirea numelui său, însoțit de calitatea sa de agent public, a vocii ori a semnăturii sale în orice formă de publicitate în favoarea unui agent economic sau a vreunui produs comercial, național ori străin.

(3) În vederea asigurării respectării de către agenții publici prevăzuți la alin.(1) a regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor în ierarhie și al limitărilor de publicitate, conducătorul entității publice este obligat să întreprindă următoarele măsuri:

a) să informeze agentul public, în momentul începerii mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu, cu privire la regimul juridic al incompatibilităților, al restricțiilor în ierarhie și al limitărilor de publicitate și, după caz, cu privire la alte reguli stabilite în acest sens de legislația specială care reglementează activitatea categoriei respective de agenți publici;

b) să nu admită cu bună știință raporturi ierarhice nemijlocite între agenții publici care ocupă o funcție publică, inclusiv o funcție publică cu statut special sau o funcție de demnitate publică, și rudele lor directe (părinte, frate, soră, fiu, fiică) sau rudele prin afinitate (soț/soție, părinte, frate ori soră a soțului/soției), sau concubinul/concubina în cadrul entității publice;

c) să transfere agentul public care nu îndeplinește obligația prevăzută la alin.(2) lit.b) într-o funcție care ar exclude o astfel de subordonare sau, dacă transferul nu este posibil, să îl elibereze din funcția deținută;

d) să sesizeze Autoritatea Națională de Integritate cu privire la agentul public din cadrul entității pe care o conduce care nu și-a soluționat stările de incompatibilitate în termen de o lună din momentul începerii mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu;

e) să sesizeze Autoritatea Națională de Integritate cu privire la agentul public din cadrul entității pe care o conduce care nu respectă limitările de publicitate în activitatea profesională desfășurată;

f) să pornească procedura disciplinară împotriva agentului public în privința căruia s-a constatat încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, al restricțiilor în ierarhie și al limitărilor de publicitate și, la demersul Autorității Naționale de Integritate, să înceteze mandatul, raporturile de muncă sau de serviciu ale acestuia.

(4) Derogările de la prevederile prezentului articol sînt permise doar în măsura în care sînt prevăzute de legislația specială care reglementează statutul special al agentului public.

Articolul 13. Respectarea regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale

(1) În vederea prevenirii îmbogățirii nejustificate și ilicite a agenților publici și a evitării conflictelor de interese în activitatea lor, precum și în vederea responsabilizării pentru asemenea fapte, agenții publici sînt obligați să depună declarația de avere și interese personale în conformitate cu prevederile Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

(2) Conducătorul entității publice este obligat să asigure organizarea procedurilor de declarare a averii și intereselor personale în conformitate cu prevederile legislației speciale, luând următoarele măsuri:

a) să desemneze persoane responsabile de actualizarea permanentă a Registrului electronic al subiecților declarării averii și a intereselor personale;

b) să desemneze persoanele responsabile de colectarea declarațiilor de avere și interese personale;

c) să asigure exercitarea de către persoanele responsabile de colectarea declarațiilor de avere și interese personale a atribuțiilor ce țin, în special, de oferirea formularelor declarațiilor, de acordarea consultanței cu privire la completarea și prezentarea declarațiilor, de verificarea condițiilor de formă a completării declarațiilor, de oferirea posibilității rectificării în termen a declarației, de primirea și înregistrarea declarațiilor, de eliberarea dovezii de primire a lor, de ținerea evidenței agenților publici obligați să depună declarații și a evidenței declarațiilor depuse;

d) să asigure transmiterea către Autoritatea Națională de Integritate, de către persoanele responsabile de colectarea declarațiilor de avere și interese personale, în termenele și formatul prevăzut de legislația specială, inclusiv electronic, a declarațiilor de avere și interese personale ale agenților publici, a extraselor din evidența agenților publici obligați să depună declarații și din evidența declarațiilor depuse, precum și a listei agenților publici care nu au depus sau au depus cu întârziere declarațiile de avere și interese personale;

e) să tragă la răspundere disciplinară persoanele responsabile de colectarea declarațiilor pentru neîndeplinirea atribuțiilor prevăzute la lit.c) și d);

f) să asigure respectarea confidențialității datelor cu accesibilitate limitată, a declarațiilor care nu sînt publice și să denunțe încălcările respective.

(3) Agenții publici au obligația să depună declarația de avere și interese personale, în termenul și în modul prevăzute de legislația specială:

a) în momentul angajării, numirii sau validării mandatului;

b) anual;

c) la încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu.

(4) În vederea asigurării integrității profesionale specifice autorităților anticorupție, declarațiile de avere și interese personale ale agenților publici din aceste entități pot fi supuse verificărilor suplimentare în cadrul entității publice din care fac parte, cu aplicarea consecințelor prevăzute de legislația specială care reglementează activitatea categoriei respective de agenți publici. În acest caz, consecințele aplicate nu pot fi mai puțin grave decît consecințele aplicate în virtutea regulilor generale.

Articolul 14. Respectarea regimului juridic al conflictelor de interese

(1) În vederea asigurării servirii interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, agenții publici, împreună cu conducătorul entității publice și, după caz, cu Autoritatea Națională de Integritate, sînt obligați să identifice și să trateze conflictele de interese care apar în activitatea lor profesională în termenele și modul prevăzute de Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

(2) Agentul public are următoarele obligații în legătură cu identificarea și tratarea conflictelor de interese, care se îndeplinesc în condițiile legislației speciale:

a) să declare în scris, în termen de 3 zile, conducătorului entității publice despre conflictul de interese real apărut în cadrul activității sale profesionale, explicînd natura conflictului de interese și cum acesta influențează sau poate influența exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor sale;

b) să evite consumarea conflictului de interese prin abținere de la exercitarea atribuțiilor sale în măsura în care acestea sînt amenințate de conflictul de interese, pînă la soluționarea acestuia.

(3) Conducătorul entității publice are următoarele obligații în legătură cu identificarea și tratarea conflictelor de interese, care se îndeplinesc în condițiile legislației speciale:

a) să nu admită cu bună știință ca agenții publici din entitatea pe care o conduce să își exercite atribuțiile de serviciu fiind în situații de conflict de interese real;

b) să asigure ținerea evidenței declarațiilor de conflict de interese și să desemneze persoana responsabilă de aceasta;

c) să soluționeze conflictul de interese declarat în termen de cel mult 3 zile de la data aducerii la cunoștință, aplicând opțiunile de soluționare prevăzute de legislația specială, luând în considerare interesele entității publice, interesul public și interesele legitime ale agentului public, nivelul, tipul funcției deținute de acesta, natura conflictului de interese, precum și alți factori;

d) să se adreseze Autorității Naționale de Integritate în cazul în care nu poate soluționa conflictul de interese declarat de agentul public;

e) să declare la Autoritatea Națională de Integritate conflictele sale de interese reale, în condițiile prevăzute la alin.(2) lit.a), și să asigure îndeplinirea de către agenții publici a obligației prevăzute la alin.(2) lit.b);

f) să informeze semestrial, în formă scrisă, Autoritatea Națională de Integritate despre conflictele de interese consumate depistate și măsurile întreprinse.

Articolul 15. Neadmiterea favoritismului

(1) În vederea asigurării servirii interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, practicile de favoritism în cadrul entităților publice sînt inadmisibile.

(2) Agentul public are obligația să nu admită favoritism în activitatea sa profesională.

(3) Conducătorul entității publice este obligat:

a) să nu admită cu bună știință practici de favoritism în activitatea profesională a agenților publici din entitatea pe care o conduce;

b) să denunțe cazurile de favoritism la Centrul Național Anticorupție.

Articolul 16. Respectarea regimului juridic al cadourilor

(1) Pentru a evita apariția manifestărilor de corupție în activitatea entităților publice, conducătorilor acestora și agenților publici le este interzis să solicite sau să accepte cadouri (bunuri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj) care le sînt destinate personal sau familiei lor, dacă oferirea sau acordarea lor este legată direct sau indirect de desfășurarea activității lor profesionale (cadouri inadmisibile). Solicitarea sau acceptarea cadourilor inadmisibile constituie acte de corupție în sensul legislației penale și al prevederilor cap. VI din prezenta lege.

(2) Interdicția prevăzută la alin.(1) nu se aplică în privința cadourilor oferite din politețe sau primite cu prilejul acțiunilor de protocol (cadouri admisibile). Baniile aflați în circulație, în monedă națională sau străină, cu excepția monedelor metalice jubiliare și comemorative, mijloacele și instrumentele financiare de plată nu sînt considerate cadouri admisibile. Toate cadourile admisibile se declară și se înscriu într-un registru public, ținut de fiecare entitate publică. Cadourile admisibile a căror valoare nu depășește limitele stabilite de Guvern pot fi păstrate de către persoana care le-a primit sau pot fi transmise în gestiunea entității publice, în ambele cazuri, după declarare. Cadourile admisibile a căror valoare depășește limita stabilită se transmit în gestiunea entității publice după ce sînt declarate. În cazul în care persoana își anunță intenția de a păstra cadoul admisibil a căru valoare depășește limita stabilită, aceasta este în drept să-l răscumpere, achitînd în bugetul entității publice diferența dintre valoarea cadoului și limita stabilită. Categoriile de cadouri admisibile, modul de declarare, evidență, păstrare, utilizare și răscumpărare a acestora sînt reglementate de Guvern.

(3) Dacă agentului public i se propune un cadou inadmisibil în condițiile alin.(1), acesta are următoarele obligații:

- a) să refuze cadoul;
- b) să se asigure cu martori, inclusiv dintre colegii de serviciu, după posibilitate;
- c) să raporteze imediat această tentativă autorității anticorupție responsabile;
- d) să anunțe conducătorul entității publice;
- e) să transmită cadoul conducătorului entității publice în cazul oferirii cadoului fără știrea sa (lăsat în birou, în anticameră etc.), concomitent cu întreprinderea acțiunii prevăzute la lit.d);
- f) să își exercite activitatea profesională în mod corespunzător, în special cea pentru care i s-a oferit cadoul.

(4) Dacă agentului public i se oferă un cadou admisibil în condițiile alin.(2), acesta are următoarele obligații:

- a) să predea cadoul comisiei de evidență și evaluare a cadourilor din cadrul entității publice în termen de 3 zile din momentul primirii sau din momentul revenirii din deplasarea de serviciu în timpul căreia l-a primit;
- b) să declare împrejurările în care i-a fost oferit cadoul, cu precizarea intenției de a-l păstra sau de a-l transmite în gestiunea entității publice;
- c) să răscumpere cadoul dacă a decis să-l păstreze, achitînd în bugetul entității publice diferența dintre valoarea cadoului, estimată de către comisia de evidență și evaluare a cadourilor, și limita stabilită.

(5) Conducătorul entității publice are următoarele obligații în legătură cu asigurarea respectării regimului juridic al cadourilor:

- a) să adopte actele administrative de stabilire a regulilor de organizare a activităților aferente respectării regimului juridic al cadourilor în cadrul entității publice;
- b) să desemneze membrii comisiei de evidență și evaluare a cadourilor și să asigure condițiile necesare activității lor;
- c) să asigure evidența, într-un registru special, inclusiv electronic, a tuturor cadourilor primite de către agenții publici, cu descrierea lor, specificarea dacă sînt cadouri admisibile sau inadmisibile, a circumstanțelor în care au fost transmise. În cazul cadourilor admisibile se indică, de asemenea, valoarea estimată de către comisia de evaluare și se face mențiunea despre transmiterea acestora în gestiunea entității sau, după caz, restituirea lor agenților publici, specificîndu-se date despre răscumpărarea lor. În cazul cadourilor inadmisibile se indică date despre transmiterea lor, în calitate de probă, autorității anticorupție responsabile, sesizate asupra acestui fapt conform alin.(3) lit.c);
- d) să asigure încasarea în bugetul entității publice a sumelor ce rezultă din răscumpărarea, în condițiile alin.(4) lit.c), a cadourilor admisibile;
- e) să predea autorității anticorupție responsabile cadoul inadmisibil care i-a fost transmis în condițiile alin.(3) lit.e);
- f) să asigure desfășurarea corespunzătoare a activității profesionale a agenților publici cărora le-au fost oferite cadouri inadmisibile;
- g) să asigure publicarea pe pagina web a entității publice a registrului special de evidență a cadourilor;
- h) să tragă la răspundere disciplinară agenții publici care încalcă regimul juridic al cadourilor în entitatea pe care o conduce.

Articolul 17. Neadmiterea, denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare

(1) În vederea asigurării servirii interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, activitatea profesională a agentului public trebuie să se desfășoare în afara oricăror influențe necorespunzătoare. Mecanismul de denunțare și tratare a influențelor necorespunzătoare este reglementat de Guvern.

(2) Conducătorul entității publice are următoarele obligații în legătură cu neadmiterea, denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare:

a) să adopte actele administrative de stabilire a regulilor de organizare a activităților de denunțare și tratare a influențelor necorespunzătoare de către agenții publici;

b) să asigure evidența, într-un registru special, a cazurilor de influență necorespunzătoare exercitată asupra agenților publici;

c) să asigure posibilitatea denunțării în condiții de confidențialitate a cazurilor de influență necorespunzătoare;

d) să asigure condițiile necesare pentru desfășurarea legală a activității de către agentul public și să verifice modul de executare a atribuțiilor pentru care a survenit influența necorespunzătoare;

e) să întreprindă măsuri de prevenire a cazurilor de influență necorespunzătoare prin implicarea nemijlocită în soluționarea acestora;

f) să tragă la răspundere disciplinară agenții publici care își desfășoară activitatea profesională fără a respinge influențele necorespunzătoare la care sînt supuși sau fără a denunța influențele necorespunzătoare pe care nu le pot respinge de sine stătător.

(3) Agentul public supus influenței necorespunzătoare este obligat:

a) să respingă expres influența necorespunzătoare;

b) să desfășoare în mod legal activitatea pentru care a intervenit influența necorespunzătoare;

c) în cazul imposibilității de a respinge expres influența necorespunzătoare și al afectării activității sale profesionale drept urmare a acesteia, să depună un denunț scris, în termen de 3 zile lucrătoare, la persoana responsabilă din cadrul entității publice, desemnată de conducător, despre exercitarea influenței necorespunzătoare;

d) să depună un denunț despre exercitarea influenței necorespunzătoare la Centrul Național Anticorupție dacă sursa influenței necorespunzătoare este conducătorul entității publice sau dacă, după ce a depus un denunț în modul prevăzut la lit.c), conducătorul nu-și onorează obligațiile prevăzute la alin.(2) lit.d) și e).

(4) În cazul agenților publici din cadrul Centrului Național Anticorupție, obligația prevăzută la alin.(3) lit.d) se onorează prin depunerea unui denunț la Serviciul de Informații și Securitate, iar în cazul agenților publici din cadrul Serviciului de Informații și Securitate – la Comisia parlamentară securitate, apărare și ordine publică.

Articolul 18. Neadmiterea, denunțarea manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate

(1) Pentru buna funcționare a entității publice în conformitate cu mandatul său legal de servire a interesului public și pentru asigurarea neafectării drepturilor omului, a imaginii și reputației entității publice, conducătorul acesteia și agenții publici trebuie să nu admită și să denunțe neîntîrziat încercările de implicare a lor în manifestări de corupție. Agenții publici care cunosc cazuri de manifestări de corupție, de practici ilegale și lipsite de etică ce amenință interesul public, care au loc în cadrul entităților publice din care fac parte și/sau în cadrul entităților private cu care se află în raporturi de serviciu, dar în care nu sînt atrași nemijlocit, sînt în drept să depună o sesizare la conducătorul entității publice sau, după caz, la autoritatea anticorupție responsabilă, la alte autorități publice competente.

(2) Conducătorul entității publice are următoarele obligații în vederea neadmiterii manifestărilor de corupție și în vederea asigurării denunțării acestora:

a) să transmită neîntîrziat Centrului Național Anticorupție informațiile care i-au fost comunicate de către agenții publici cu privire la manifestările de corupție în care s-a încercat implicarea lor dacă acestea întrunesc elementele unei infracțiuni sau contravenții și dacă aceste informații nu au fost comunicate Centrului nemijlocit de către agenții publici respectivi;

b) să asigure desfășurarea corespunzătoare a activității profesionale a agenților publici în privința cărora au fost întreprinse încercări de implicare în manifestări de corupție;

c) să asigure luarea măsurilor administrative în vederea prevenirii altor încercări de implicare a agenților publici în manifestări de corupție, similare celor care au fost denunțate;

d) să tragă la răspundere disciplinară agenții publici care au omis să denunțe încercările de implicare a lor în manifestări de corupție;

e) să ofere Centrului Național Anticorupție, la solicitarea acestuia, informații cu privire la denunțarea manifestărilor de corupție de către agenții publici.

(3) Conducătorul entității publice are următoarele obligații în vederea asigurării protecției avertizorilor de integritate:

a) să adopte actele administrative de stabilire a regulilor de organizare a activităților de denunțare a manifestărilor de corupție, de depunere a avertizărilor de integritate și de asigurare a protecției agenților publici;

b) să desemneze structura specializată responsabilă de înregistrarea avertizărilor de integritate;

c) să asigure, personal sau, după caz, prin intermediul structurii specializate, înregistrarea în condiții de confidențialitate a avertizărilor de integritate depuse de către agenții publici în registrul avertizărilor de integritate al entității publice;

d) să asigure examinarea avertizării de integritate și comunicarea rezultatelor examinării în termen de cel mult 30 de zile din momentul înregistrării ei conform lit.c);

e) să transmită Centrului Național Anticorupție sau, după caz, unei alte autorități anticorupție responsabile ori autorități publice competente informația, cuprinsă în avertizarea de integritate, cu privire la manifestările de corupție și/sau practicile ilegale și lipsite de etică ce amenință interesul public, care au loc în cadrul entităților publice și/sau al entităților private cu care agentul public avertizor de integritate se află în raporturi de serviciu, dacă acestea întrunesc elementele unei infracțiuni sau contravenții;

f) să asigure măsurile de protecție a avertizorului de integritate care invocă riscuri reale de întreprindere a acțiunilor de răzbunare împotriva sa din partea persoanei ale cărei acțiuni sau omisiuni le denunță în avertizare, și anume: tratarea avertizării ca fiind depusă cu bună-credință de către agentul public, pînă la proba contrarie; protecția datelor cu caracter personal ale avertizorului de integritate, sub rezerva garantării unui proces echitabil, în condițiile legislației speciale în domeniu; asigurarea transferului la un alt loc de muncă, cu acordul avertizorului de integritate; neaplicarea sancțiunilor disciplinare în legătură cu avertizarea de integritate depusă cu bună-credință;

g) să tragă la răspundere disciplinară persoanele responsabile din cadrul structurii specializate pentru neasigurarea înregistrării și examinării avertizărilor de integritate ale agenților publici, pentru necomunicarea rezultatului examinării avertizării de integritate în termenul legal, precum și pentru neasigurarea protecției datelor cu caracter personal ale avertizorului de integritate;

h) să tragă la răspundere disciplinară agenții publici în privința cărora a fost demonstrată rea-credința în depunerea avertizărilor de integritate ce conțin informații neveridice;

i) să suporte consecințele tragerii la răspundere disciplinară, contravențională sau, după caz, penală în cazul neasigurării măsurilor de protecție și admiterii cu bună știință a acțiunilor de răzbunare împotriva agentului public care a depus o avertizare de integritate.

(4) Agentul public are următoarele obligații:

a) să refuze expres încercarea de implicare a sa în manifestări de corupție și să atenționeze, după posibilitate, persoana asupra caracterului ilegal al acestei încercări;

b) să se asigure cu martori, inclusiv dintre colegii de serviciu, după posibilitate;

c) să informeze neîntârziat Centrul Național Anticorupție despre încercările de implicare a sa în manifestări de corupție dacă acestea întrunesc elementele unei infracțiuni sau contravenții;

d) să informeze neîntârziat conducătorul entității publice despre încercările de implicare a sa în manifestări de corupție în cazul în care acestea reprezintă alte tipuri de încălcări decât de ordin penal ori contravențional;

e) să își exercite activitatea profesională în mod corespunzător, în special cea pentru care s-a încercat implicarea sa în manifestarea de corupție.

(5) Agentul public are dreptul să depună cu bună-credință o avertizare de integritate, inclusiv cu privire la încălcarea obligațiilor ce revin conducătorului entității publice, în condițiile prevăzute la alin.(1), fiind obligat să suporte consecințele prevăzute la alin.(3) lit.h) atunci când se demonstrează cu probe că a inclus cu rea-credință informații neveridice în avertizarea depusă. Dacă avertizarea a fost depusă cu bună-credință, agentul public are dreptul să-i fie asigurate, la solicitare, măsurile de protecție prevăzute la alin.(3) lit.f), să conteste neaplicarea acestor măsuri și să solicite autorității anticorupție responsabile sau, după caz, altor autorități publice competente tragerea la răspundere, conform alin.(3) lit.i), a conducătorului entității publice care a întreprins acțiuni de răzbunare în privința sa.

(6) Procedura de depunere, examinare, păstrare a avertizărilor de integritate și de sancționare a conducătorilor entităților publice pentru neluarea măsurilor de protecție, pentru întreprinderea acțiunilor de răzbunare împotriva avertizorilor de integritate de bună-credință, precum și procedura de sancționare a agenților publici de rea-credință, care depun cu bună știință avertizări de integritate ce conțin informații neveridice, se reglementează de legislația privind protecția avertizorilor de integritate, privind evaluarea integrității instituționale, privind protecția datelor cu caracter personal, de legile speciale ce reglementează activitatea entității publice, de Codul muncii, Codul contravențional și Codul penal.

Articolul 19. Intoleranța față de incidentele de integritate

(1) Conducătorii entităților publice și agenții publici asigură credibilitatea și susținerea publică a mandatului entității din care fac parte sau, după caz, de a căror activitate sînt responsabili prin manifestarea spiritului de intoleranță față de incidentele de integritate în cadrul entităților publice. Incidentele de integritate ce constituie abateri disciplinare sînt reglementate prin legile speciale aplicabile categoriilor respective de agenți publici sau, după caz, prin Codul muncii. Incidentele de integritate ce constituie contravenții și infracțiuni sînt prevăzute de Codul contravențional și Codul penal.

(2) Conducătorul entității publice are următoarele obligații:

a) să ofere agenților publici exemplul propriu de respectare a interesului public și de neadmitere a incidentelor de integritate în activitatea profesională;

b) să adopte acte administrative privind statutul disciplinar aplicabil entității publice, dacă acesta nu este aprobat prin legi și acte normative;

c) să creeze structura responsabilă de examinarea abaterilor disciplinare, dacă aceasta nu este atribuția altor autorități publice competente;

d) să asigure sancționarea disciplinară a tuturor incidentelor de integritate ce constituie abateri disciplinare admise de agenții publici;

e) să sesizeze autoritatea anticorupție responsabilă despre incidentele de integritate ce constituie contravenții și infracțiuni, săvîrșite de agenții publici, inclusiv în condițiile art.12–18.

(3) Agentul public are următoarele obligații:

a) să refuze implicarea sa în incidente de integritate și să denunțe asemenea încercări, inclusiv cele referitoare la oferirea cadourilor inadmisibile, exercitarea

influențelor necorespunzătoare și implicarea în manifestări de corupție, conform prevederilor art.16–18;

b) să includă cu bună-credință informații în avertizările de integritate pe care a ales să le facă în condițiile art.18;

c) să sprijine neimplicarea în incidente de integritate a altor agenți publici, după posibilitate.

Articolul 20. Asigurarea transparenței în procesul decizional

(1) Desfășurarea activității entității publice în mod transparent, responsabil în raport cu cetățenii și cu implicarea acestora este asigurată prin crearea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea și a altor părți interesate (în continuare în acest articol – *părți interesate*) la procesul decizional din cadrul entității publice. Regulile cu privire la procedurile de asigurare a transparenței în procesul decizional din entitățile publice și derogările de la ele sînt prevăzute de Regulamentul Parlamentului, Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional și de actele normative ale Guvernului.

(2) Conducătorul entității publice are următoarele obligații:

a) să instituie mecanisme de cooperare și de parteneriat cu societatea prin adoptarea regulilor interne privind procedurile de informare, consultare și participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor, prin întocmirea listei generale a părților interesate, precum și prin desemnarea agenților publici responsabili de asigurarea transparenței în procesul decizional din entitatea publică;

b) să asigure informarea publicului asupra organizării procesului decizional prin:

– publicarea informației referitoare la programele (planurile) anuale de activitate ale entității publice;

– publicarea informației privind regulile interne adoptate, a listei generale a părților interesate, precum și a informației privind agenții publici desemnați în conformitate cu lit.a);

– informarea publicului, prin intermediul anunțurilor scrise, privind inițierea elaborării deciziei sau, după caz, privind retragerea unui proiect de decizie din procesul de elaborare;

– punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;

– publicarea raportului anual privind asigurarea transparenței în procesul decizional din cadrul entității publice;

c) să asigure recepționarea și examinarea recomandărilor părților interesate în scopul utilizării lor la elaborarea proiectelor de decizii;

d) să asigure consultarea opiniei părților interesate la examinarea proiectelor de decizii;

e) să asigure anunțarea și organizarea ședințelor publice la care se adoptă deciziile;

f) să asigure informarea publicului referitor la deciziile adoptate atât în regim obișnuit, cît și în regim de urgență, cu prezentarea argumentării;

g) să sancționeze disciplinar agenții publici care nu au realizat obligațiile prevăzute la lit.a)–f), încredințate lor în conformitate cu regulile interne adoptate și cu legislația specială în domeniu.

Articolul 21. Asigurarea accesului la informații de interes public

(1) Întru eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității entităților publice, stimularea formării opiniilor și participării active a populației la procesul de luare a deciziilor, se garantează accesul la informații de interes public cu privire la activitatea entității publice. În acest scop, conducătorul entității publice și agenții publici asigură accesul liber la informațiile oficiale,

inclusiv informarea activă, corectă și la timp a cetățenilor asupra chestiunilor de interes public și asupra problemelor de interes personal pentru ei.

(2) Conducătorul entității publice are următoarele obligații:

- a) să asigure un spațiu amenajat pentru documentare, accesibil solicitanților;
- b) să desemneze agenții publici responsabili pentru efectuarea procedurilor de furnizare a informațiilor oficiale și să asigure instruirea acestora;
- c) să aprobe regulamente cu privire la drepturile și obligațiile agenților publici în procesul de furnizare a documentelor, informațiilor oficiale.

(3) Conducătorul entității publice și agenții publici desemnați responsabili pentru efectuarea procedurilor de furnizare a informațiilor oficiale, în funcție de competențele stabilite, au următoarele obligații:

- a) să acorde asistență și sprijinul necesar solicitanților pentru căutarea și identificarea informațiilor;
- b) să asigure accesul efectiv la registrele de informații deținute, care vor fi completate în conformitate cu legislația cu privire la registre;
- c) să asigure desfășurarea întrunirilor și ședințelor în mod public, în conformitate cu legislația care reglementează activitatea entității publice;
- d) să asigure publicarea informațiilor privind structura entității publice și adresa acesteia, funcțiile, direcțiile și formele de activitate ale entității publice, subdiviziunile cu competențele lor, programul de lucru al acestora, cu indicarea zilelor și orelor de audiență a agenților publici responsabili de furnizarea informațiilor și a documentelor oficiale, privind deciziile finale asupra principalelor probleme examinate;
- e) să asigure examinarea solicitărilor de acces la informații și să respecte termenul de 15 zile lucrătoare pentru furnizarea informației, cu posibilitatea prelungirii acestui termen cu încă 5 zile lucrătoare, după informarea prealabilă a solicitantului despre prelungire;
- f) să dea publicității actele entității publice, adoptate în conformitate cu legislația ce reglementează activitatea entității respective;
- g) să păstreze, în termenele stabilite de lege, actele entității publice din care fac parte, actele entității publice a cărei succesoare este entitatea respectivă, actele ce stabilesc statutul juridic al entității;
- h) să asigure protecția informațiilor ce se află la dispoziția entității publice împotriva accesului, distrugerii sau modificărilor nesanctionate;
- i) să mențină în formă actualizată informațiile și documentele aflate la dispoziția lor.

(4) Conducătorul entității publice și agentul public sînt în drept să difuzeze de urgență pentru publicul larg informația care le-a devenit cunoscută în cadrul activității entității publice dacă această informație poate preîntîmpina sau diminua pericolul pentru viața și sănătatea oamenilor sau pericolul producerii unor prejudicii de orice natură, poate opri răspîndirea informației neveridice sau diminua consecințele negative ale răspîndirii acesteia ori dacă această informație are o deosebită importanță socială. În acest caz, informarea se face în conformitate cu prevederile Legii nr.982/2000 privind accesul la informație și ale legislației cu privire la protecția avertizorilor de integritate.

(5) Regulile de asigurare a accesului la informațiile oficiale de interes public și derogările cu privire la informațiile oficiale cu accesibilitate limitată sînt stabilite prin Legea nr.982/2000 privind accesul la informație, precum și prin legile speciale ce reglementează activitatea entităților publice. Asigurarea de către conducătorii entităților publice și agenții publici a realizării dreptului de acces la informație se face cu respectarea limitărilor legale în scopul protejării informației confidențiale, vieții private a persoanei, secretului de stat, comercial sau bancar și în scopul securității naționale. Prevederile legislației cu privire la secretul de stat, la secretul comercial sau bancar nu pot fi invocate pentru a crea obstacole autorităților anticorupție responsabile în vederea recepționării sau ridicării informației cu privire la actele de corupție și cele conexe acestora ce constituie infracțiuni

și contravenții. Furnizarea unor astfel de informații se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare și nu poate fi calificată drept divulgare a informațiilor protejate de stat.

Articolul 22. Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public, a finanțelor rambursabile și nerambursabile

(1) În vederea valorificării raționale, eficiente și durabile a resurselor publice, constituite ca rezultat al muncii societății prin aportul contribuabililor, precum și a mijloacelor din fonduri externe, conducătorul entității publice și agenții publici asigură gestionarea alocațiilor bugetare și extrabugetare, administrează patrimoniul public în baza principiilor buneii guvernări, garantează transparența achizițiilor publice, implementarea sistemului de management financiar și control și organizarea auditului intern în sectorul public.

(2) În legătură cu organizarea și implementarea sistemului de management financiar și control, conducătorul entității publice are următoarele obligații:

a) să organizeze auditul intern și să asigure resursele necesare pentru ca acesta să fie eficient;

b) să ofere independență organizațională și funcțională unității de audit intern, inclusiv prin plasarea acesteia nemijlocit în subordonarea sa;

c) să asigure independența unității de audit intern în realizarea și raportarea activităților de audit intern;

d) să autorizeze personalul unității de audit intern, prin ordin, privind efectuarea misiunii de audit intern;

e) la cererea conducătorului unității de audit intern, să solicite, în scris, de la persoane terțe informația necesară pentru efectuarea auditului intern;

f) să aprobe cartea de audit intern, planul strategic și planul anual al activității de audit intern;

g) să aprecieze, în bază de autoevaluare, organizarea sistemului de management financiar și control și să emită anual, pentru anul precedent, o declarație privind buna guvernare.

(3) În vederea garantării transparenței procedurilor de achiziție publică, conducătorul entității publice care întrunește condițiile de autoritate contractantă are următoarele obligații:

a) să asigure crearea unui grup de lucru pentru achiziții publice din rîndul agenților publici, inclusiv al celor care sînt specialiști cu experiență profesională în domeniul achizițiilor publice, în limitele personalului scriptic. Conducătorul entității publice este în drept să constituie cîteva grupuri de lucru, în funcție de obiectul achiziției, precum și să atragă din afara entității publice, în calitate de consultanți, specialiști și experți din domeniul în care se efectuează achiziția, cărora să le asigure, în cazurile expres prevăzute de legislație, dreptul de vot în cadrul grupului de lucru;

b) să asigure includerea reprezentanților societății civile în componența grupului de lucru, pentru fiecare procedură de achiziție în parte, dacă a fost depusă o cerere scrisă în acest sens cu cel puțin două zile pînă la data-limită de depunere a ofertelor;

c) să asigure reprezentanților societății civile incluși în grupul de lucru condiții pentru exercitarea dreptului de vot consultativ sau a dreptului la opinie separată în cadrul actului deliberativ al grupului respectiv;

d) să asigure evidența strictă a cererilor parvenite de la societatea civilă și, în cazul în care sînt depuse mai multe cereri prin care se solicită admiterea unui număr al reprezentanților societății civile ce ar depăși o treime din numărul de membri cu drept de vot deliberativ, să asigure desemnarea acestora prin tragere la sorți. Totodată, conducătorul entității publice are dreptul să decidă asupra includerii reprezentanților societății civile în componența grupului de lucru fără a plafonarea prevăzută;

e) să asigure exercitarea autonomă, imparțială și bazată pe lege a atribuțiilor membrilor grupului de lucru, pe care aceștia să le poată desfășura liber de influențe necorespunzătoare și de conflicte de interese;

f) să tragă la răspundere disciplinară agenții publici din cadrul grupului de lucru dacă aceștia nu au respins, nu au raportat și au admis exercitarea influențelor necorespunzătoare asupra lor, conform prevederilor art.17 alin.(2) lit.f);

g) să încheie cu operatorii economici contractele de achiziții publice atribuite de către grupul de lucru;

h) să își asume responsabilitatea pentru executarea și gestionarea contractelor de achiziții publice în termenele și condițiile prevăzute de acestea.

(4) Grupul de lucru pentru achiziții publice, creat de entitatea publică, este obligat să asigure eficiența achizițiilor publice, obiectivitatea și imparțialitatea în cadrul procedurilor de achiziție publică, publicitatea și transparența procedurilor de achiziție publică și să transmită, la solicitarea Agenției Achiziții Publice, orice informație privind încheierea și executarea contractelor de achiziții publice. În acest sens, grupul de lucru pentru achiziții publice urmează:

a) să elaboreze planuri anuale și trimestriale de efectuare a achizițiilor publice;

b) să întocmească anunțuri și/sau invitații în cadrul procedurilor de achiziție publică;

c) să elaboreze documentația de atribuire și alte documente aplicabile în cadrul procedurilor de achiziție publică;

d) să inițieze și să desfășoare procedurile de achiziție publică;

e) să asigure participarea largă a operatorilor economici la procedurile de achiziție publică;

f) să examineze, evalueze și să compare ofertele operatorilor economici prezentate în cadrul procedurilor de achiziție publică;

g) să atribuie contracte de achiziții publice;

h) să întocmească dări de seamă privind rezultatul procedurilor de achiziție publică și să le prezinte Agenției Achiziții Publice;

i) să monitorizeze contractele de achiziții publice;

j) să păstreze și să țină evidența tuturor documentelor întocmite și aplicate în cadrul procedurilor de achiziție publică.

(5) Prevederile prezentului articol se completează cu prevederile Legii nr.229/2010 privind controlul financiar public intern, Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, cu prevederile actelor normative ale Guvernului și celor departamentale ale Ministerului Finanțelor, se aplică în mod corespunzător entităților publice și stabilesc obligații pentru conducătorii acestora și agenții publici în măsura în care acestea rezultă din legile și actele menționate.

Articolul 23. Respectarea normelor de etică și deontologie

(1) În vederea instituirii unui climat de încredere și respect reciproc între cetățeni și entitatea publică, urmărind scopul creării și menținerii prestigiului, sporirii prestației, eliminării birocratiei și manifestărilor de corupție din cadrul entității publice, conducătorii și agenții publici promovează normele de etică și deontologie în cadrul entității publice și informează publicul cu privire la conduita etică și profesională la care cetățenii sînt îndreptățiți să se aștepte din partea conducătorului și a agenților publici în realizarea activității profesionale.

(2) Conducătorul entității publice are următoarele obligații:

a) să instituie și să implementeze norme de etică și deontologie ținînd cont de specificul activității, standardele naționale și internaționale în domeniu sau, dacă adoptarea acestor norme este dată în competența altei autorități responsabile, să elaboreze și să propună spre adoptare proiectul acestor norme de etică și deontologie;

b) să asigure instruirea agenților publici cu privire la normele de etică și deontologie;

c) să ofere agenților publici exemplul propriu de respectare a normelor de etică și deontologie în activitatea pe care o desfășoară;

d) să publice pe pagina web a entității publice normele de etică și deontologie adoptate;

e) să creeze sau, după caz, să desemneze subdiviziunea responsabilă de monitorizarea respectării de către agenții publici a normelor de etică și deontologie;

f) să tragă la răspundere disciplinară agenții publici care încalcă normele de etică și deontologie, iar în cazul în care încălcările admise întrunesc elementele unor contravenții sau infracțiuni, să sesizeze autoritatea anticorupție responsabilă.

(3) Agenții publici sînt obligați să cunoască și să respecte normele de etică și deontologie adoptate în cadrul entității publice.

(4) Normele de etică și deontologie adoptate în cadrul entității publice se aplică în mod complementar cu prevederile Legii nr.25/2008 privind Codul de conduită a funcționarului public, precum și ale legislației speciale care reglementează activitatea categoriilor respective de agenți publici.

Articolul 24. Respectarea regimului juridic al restricțiilor și limitărilor în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și cu migrarea agenților publici în sectorul privat

(1) Pentru a asigura funcționarea entității publice în interes public și în afara conflictelor de interese, persoanele care au ocupat o funcție publică, inclusiv o funcție publică cu statut special sau o funcție de demnitate publică, precum și alți subiecți ai declarării averii și intereselor personale, care au migrat în sectorul privat (în continuare – *foști agenți publici*), conducătorii entităților publice, agenții publici subiecți ai declarării averii și intereselor personale și autoritățile anticorupție responsabile urmează să asigure respectarea regimului de restricții și limitări în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu (în continuare – *regim juridic al restricțiilor și limitărilor postangajare*), completat, după caz, cu reguli specifice fiecărei categorii de agenți publici, prevăzute în legislația specială care reglementează activitatea categoriei respective.

(2) Agentul public subiect al declarării averii și intereselor personale este obligat să comunice în scris, în termen de 3 zile lucrătoare, conducătorului entității publice în care activează sau, după caz, Autorității Naționale de Integritate despre toate ofertele de muncă pe care intenționează să le accepte dacă aceste locuri de muncă pot genera un conflict de interese.

(3) Fostul agent public prevăzut la alin.(1) este obligat să întreprindă următoarele măsuri în vederea asigurării respectării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor postangajare:

a) să evite obținerea beneficiilor neprevăzute de lege sau de contractul individual de muncă datorită funcției deținute anterior, inclusiv datorită informațiilor de serviciu obținute în exercitarea funcției respective;

b) să evite, timp de un an, angajarea în organizații comerciale și necomerciale dacă, pe parcursul ultimului an de activitate în cadrul entității publice, înainte de încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu, a avut atribuții directe de supraveghere și/sau control al acestor organizații;

c) să evite, timp de un an, încheierea contractelor comerciale cu entitatea publică în care a activat pe parcursul ultimului an înainte de încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu;

d) să evite, timp de un an, exercitarea atribuțiilor de reprezentare a intereselor persoanelor fizice și juridice în fața entității publice în care a activat pe parcursul ultimului an înainte de încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu.

(4) Conducătorul entității publice este obligat să întreprindă următoarele măsuri de asigurare a respectării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor postangajare:

a) să dispună acțiunile administrative necesare pentru ca, timp de un an, să evite conflictele de interese în cadrul entității publice în legătură cu angajarea fostului agent public prevăzut la alin.(1) în cadrul organizațiilor comerciale și necomerciale după încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu;

b) să evite, timp de un an, încheierea contractelor comerciale cu organizația comercială în care fostul agent public prevăzut la alin.(1) sau persoanele apropiate acestuia dețin cote în capitalul social ori lucrează în structuri de conducere sau de revizie;

c) să dispună acțiunile administrative necesare pentru ca, timp de un an, să fie refuzată reprezentarea de către fostul agent public prevăzut la alin.(1) a intereselor persoanelor fizice și juridice în fața entității publice pe care o conduce.

Capitolul III

CONTROLUL INTEGRITĂȚII ÎN SECTORUL PUBLIC

Articolul 25. Măsurile de control al integrității în sectorul public

(1) Eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass-mediei.

(2) Conducătorii entităților publice sînt responsabili de aplicarea următoarelor măsuri de control al integrității în sectorul public:

a) evitarea riscurilor de corupție în procesul de elaborare a proiectelor de acte legislative, normative și departamentale (riscuri viitoare);

b) managementul riscurilor de corupție (riscuri existente).

(3) Centrul Național Anticorupție este responsabil de aplicarea următoarelor măsuri de control al integrității în sectorul public:

a) expertiza anticorupție;

b) evaluarea integrității instituționale, inclusiv testarea integrității profesionale și gestionarea cazierului privind integritatea profesională a agenților publici, cu excepția agenților publici prevăzuți la alin.(5) lit.b) din prezentul articol, în condițiile Legii nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.

(4) Autoritatea Națională de Integritate este responsabilă de aplicarea următoarelor măsuri de control al integrității în sectorul public:

a) controlul declarațiilor de avere și interese personale;

b) controlul respectării regimului juridic al conflictelor de interese;

c) controlul respectării regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

(5) Serviciul de Informații și Securitate este responsabil de aplicarea următoarelor măsuri de control al integrității în sectorul public:

a) verificarea titularilor și candidaților la funcții publice, în condițiile Legii nr.271/2008 privind verificarea titularilor și candidaților la funcții publice;

b) testarea integrității profesionale a propriilor agenți publici și a celor din cadrul Centrului Național Anticorupție, precum și gestionarea cazierului privind integritatea profesională în privința acestora.

(6) Societatea civilă și mass-media exercită măsuri de implicare civică și control public asupra tuturor domeniilor de interes public, în special prin:

a) participarea în procesele decizionale ale entităților publice;

b) asigurarea accesului la informații, solicitarea informațiilor oficiale deținute de entitățile publice și informarea corespunzătoare a societății cu privire la subiectele de interes public;

c) întocmirea și publicarea articolelor, studiilor, analizelor, sondajelor, monitorizărilor, rapoartelor și a altor tipuri de informații despre fenomenul corupției, riscurile de corupție, manifestările de corupție, incidentele de integritate din cadrul

entităților publice, politicile naționale, sectoriale și instituționale de promovare a integrității în sectorul public.

Secțiunea 1

Controlul integrității asigurat în interiorul entităților publice

Articolul 26. Înlăturarea riscurilor de corupție în procesul de elaborare a proiectelor de acte

Conducătorul entității publice și agenții publici responsabili de elaborarea proiectelor de acte legislative, normative și departamentale sînt obligați să nu admită și să excludă factorii ce determină apariția riscurilor de corupție, promovarea intereselor private în detrimentul interesului public și prejudicierea intereselor legitime ale persoanelor și/sau prejudicierea interesului public în procesul de elaborare a proiectelor de acte.

Articolul 27. Managementul riscurilor instituționale de corupție

(1) Managementul riscurilor de corupție este procesul desfășurat în cadrul entității publice prin care are loc evaluarea internă a riscurilor de corupție în vederea identificării și gestionării riscurilor de corupție aferente activității profesionale.

(2) Conducătorul entității publice este responsabil de asigurarea managementului riscurilor de corupție în contextul implementării standardelor de etică și integritate profesională, în condițiile Legii nr.229/2010 privind controlul financiar public intern.

(3) Procesul de management al riscurilor de corupție în cadrul entității publice se documentează într-un registru special, care include:

- a) descrierea activității vulnerabile/obiectivului specific de activitate al entității publice;
- b) riscul de corupție care împiedică realizarea activității/obiectivului specific;
- c) valoarea riscului (gravitatea/importanța riscului);
- d) reacția la risc și acțiunea entității publice;
- e) responsabilul de acțiune;
- f) termenul/perioada de implementare a acțiunii.

Secțiunea a 2-a

Controlul integrității asigurat de Centrul Național Anticorupție

Articolul 28. Expertiza anticorupție

(1) Expertiza anticorupție reprezintă identificarea în proiectele de acte legislative și normative a riscurilor de corupție, a factorilor care le generează, precum și înaintarea recomandărilor pentru înlăturarea lor. Categoriile factorilor care determină apariția riscurilor de corupție se referă la deficiențele proiectului sub aspectul formulării, coerenței legislative, al transparenței și accesului la informații, al exercitării drepturilor și obligațiilor persoanei, al exercitării atribuțiilor autorității publice, al mecanismelor de control, al răspunderii și sancțiunilor.

(2) Agenții publici și entitățile publice cu drept de inițiativă legislativă, alte entități publice care elaborează și promovează proiecte de acte legislative și normative (în continuare în acest articol – *autori*), precum și Secretariatul Parlamentului, în cazul inițiativelor legislative ale deputaților, au obligația de a supune expertizei anticorupție proiectele de acte, cu excepția:

- a) documentelor de politici;
- b) actelor cu caracter individual de remanieri de cadre;
- c) decretelor Președintelui Republicii Moldova;
- d) dispozițiilor Guvernului;
- e) hotărîrilor Guvernului de aprobare a avizelor asupra proiectelor de legi și decrete ale Președintelui Republicii Moldova;

f) tratatelor internaționale, actelor de acordare a deplinelor puteri și de exprimare a consimțământului Republicii Moldova de a fi legată prin tratat internațional.

(3) În privința proiectelor de acte normative departamentale și interdepartamentale ale entităților publice, a actelor normative ale autorităților unităților teritoriale autonome cu statut juridic special și ale autorităților administrației publice locale, expertiza anticorupție se efectuează de către autorii acestora în conformitate cu metodologia prevăzută la alin.(9). La solicitare, Centrul Național Anticorupție oferă suport metodologic autorilor în vederea aplicării corecte a metodologiei.

(4) Expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin.(2) și (3), se efectuează de către Centrul Național Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. În cazul proiectelor inițiate de Guvern, acestea se consideră definitive înainte de a fi transmise spre expertiza juridică, iar în cazul inițiativelor altor categorii de autori – după înregistrarea proiectelor în Parlament.

(5) Raportul de expertiză anticorupție prezintă analiza riscurilor de corupere a procesului legislativ, analiza generală și detaliată a riscurilor de corupție ale prevederilor proiectului și concluziile.

(6) Termenul de efectuare a expertizei anticorupție este de 10 zile lucrătoare din momentul transmiterii proiectului la Centrul Național Anticorupție. În cazul proiectelor voluminoase sau complexe, termenul de efectuare a expertizei anticorupție poate fi extins pînă la 30 de zile lucrătoare, cu informarea autorilor.

(7) Autorul sau, în cazul proiectelor de acte legislative incluse în procedura legislativă, comisia permanentă sesizată în fond supune proiectul expertizei anticorupție repetate dacă acesta, în redacția propusă pentru adoptare, diferă conceptual de proiectul expertizat anterior. În acest caz, expertiza anticorupție repetată se efectuează în termen de cel mult 10 zile lucrătoare.

(8) Autorul poate solicita efectuarea expertizei anticorupție repetate în următoarele cazuri:

a) toate obiecțiile și recomandările din raportul de expertiză anticorupție anterior au fost acceptate;

b) în cadrul unui grup de lucru comun al reprezentanților autorului și ai Centrului Național Anticorupție pentru înlăturarea divergențelor pe marginea proiectului supus expertizei anticorupție, membrii grupului ajung la un numitor comun cu privire la redacția proiectului, astfel încît să fie remediați factorii de risc și riscurile de corupție identificate în raportul de expertiză anticorupție anterior. În cadrul grupului se dezbate opiniile ambelor părți cu fixarea, într-un proces-verbal, a argumentelor și a soluțiilor de compromis;

c) proiectul supus expertizei anticorupție nu a fost adoptat timp de un an, iar autorul consideră că, între timp, contextul promovării acestuia s-a modificat;

d) proiectul a fost restituit autorului ca urmare a instituirii unei legislaturi noi după alegerile parlamentare generale, a unui nou Guvern sau a schimbării conducerii entității publice autor al proiectului.

(9) Expertiza anticorupție se face în baza Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată de Colegiul Centrului Național Anticorupție, care stabilește obiectivele și etapele efectuării expertizei anticorupție, descrierea tipologiei factorilor de risc care determină apariția riscurilor de corupție și structura detaliată a raportului de expertiză anticorupție. Metodologia se publică pe pagina web a Centrului Național Anticorupție.

(10) Raportul de expertiză anticorupție, semnat de către expertul care l-a întocmit, se expediază autorului și se publică pe pagina web a Centrului Național Anticorupție.

Articolul 29. Evaluarea integrității instituționale, testarea integrității profesionale și cazierul privind integritatea profesională

(1) Evaluarea integrității instituționale este procesul de evaluare externă a riscurilor de corupție din cadrul entității publice în vederea identificării riscurilor de corupție cu ajutorul metodelor analitice și practice (testarea integrității profesionale), descrierii factorilor care determină riscurile identificate și consecințele lor, precum și în vederea oferirii recomandărilor pentru diminuarea lor. Responsabilitatea pentru evaluarea integrității instituționale a entităților publice revine Centrului Național Anticorupție, cu respectarea prevederilor art.25 alin.(3) lit.b).

(2) Identificarea riscurilor de corupție are loc în baza examinării practicilor de cultivare a climatului de integritate instituțională, a incidentelor de integritate admise de agenții publici din cadrul entității publice, a informațiilor transmise de cetățeni, a materialelor din mass-media, a surselor analitice, precum și a modalităților de afectare a drepturilor omului prin riscurile depistate.

(3) În cadrul testului de integritate profesională sînt create și aplicate, de către testor, situații virtuale, simulate, similare celor din activitatea de serviciu, materializate prin operațiuni disimulate, condiționate de activitatea și comportamentul agentului public testat, în vederea urmăririi pasive și stabilirii reacției și a conduitei acestuia, determinîndu-se astfel gradul de afectare a climatului de integritate instituțională și riscurile de corupție în cadrul entității publice. Agenții publici supuși testării integrității profesionale sînt selectați în mod aleatoriu, în funcție de riscurile de corupție identificate. Activitatea de testare a integrității profesionale este desfășurată sub control judiciar.

(4) Descrierea riscurilor de corupție identificate și, după caz, confirmate în cadrul testării integrității profesionale și analiza factorilor de risc ce sporesc probabilitatea materializării acestor riscuri se fac ținîndu-se seama de factorii de risc externi, interni, operaționali și individuali.

(5) Evaluarea integrității instituționale se încheie cu înaintarea recomandărilor a căror aplicare va permite entității publice să reducă manifestările de corupție în rîndul agenților publici și să îmbunătățească climatul de integritate instituțională.

(6) Raportul integral privind rezultatele evaluării integrității instituționale este transmis conducătorului entității publice, iar în cazul rezultatelor negative ale testării integrității profesionale, raportul este însoțit de materialele ce confirmă aceste rezultate. Centrul Național Anticorupție publică pe pagina sa web versiunea depersonalizată a raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale sau, în cazurile prevăzute de Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, versiunea completă a raportului.

(7) Cazierul privind integritatea profesională a agenților publici asigură evidența rezultatelor testării integrității profesionale, necesare în cadrul procedurilor de angajare în entitățile publice. Înregistrarea informației în cazierul privind integritatea profesională are loc în baza aprecierii rezultatelor testării integrității profesionale de către instanța de judecată. Informația despre rezultatul negativ al testului de integritate profesională se păstrează în cazier timp de un an sau, după caz, 5 ani, în funcție de tipul încălcării admise în cadrul testului de integritate profesională.

(8) Procedura detaliată de evaluare a integrității instituționale, de testare a integrității profesionale, de întocmire a rapoartelor privind rezultatele evaluării integrității instituționale, acțiunile ce urmează a fi întreprinse de către entitățile publice în urma primirii rapoartelor date, precum și ținerea cazierului privind integritatea profesională sînt reglementate prin Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, prin regulamentul aprobat de Guvern și metodologia aprobată de către Centrul Național Anticorupție.

Secțiunea a 3-a

Controlul integrității asigurat de Autoritatea Națională de Integritate Articolul 30. Controlul averilor și intereselor personale

(1) Controlul averii și intereselor personale constă în verificarea declarațiilor de avere și interese personale, a datelor și a informațiilor privind averea existentă, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice și de demnitate publică.

(2) Controlul averii și intereselor personale ale agenților publici subiecți ai declarării averii și intereselor personale se efectuează de către Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu prevederile legislației ce reglementează statutul Autorității și ale legislației privind declararea și controlul averii și intereselor personale.

Articolul 31. Controlul conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor

(1) Controlul conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor ale agenților publici subiecți ai declarării averii și intereselor personale se efectuează de către Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu prevederile legislației ce reglementează statutul Autorității și ale legislației privind declararea și controlul averii și intereselor personale.

(2) La solicitarea conducătorilor entităților publice, Autoritatea Națională de Integritate eliberează, în termen de 15 zile lucrătoare de la data înregistrării solicitării, informația privind stările de incompatibilitate nesoluționate și conflictele de interese în privința cărora există o decizie de sancționare în vigoare.

Secțiunea a 4-a **Controlul integrității asigurat de** **Serviciul de Informații și Securitate**

Articolul 32. Verificarea titularilor și candidaților la funcții publice

Verificarea titularilor și candidaților la funcții publice se realizează de către Serviciul de Informații și Securitate în condițiile Legii nr.271/2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.

Articolul 33. Evaluarea integrității instituționale, testarea integrității profesionale și cazierul privind integritatea profesională a agenților publici din cadrul Centrului Național Anticorupție și al Serviciului de Informații și Securitate

(1) Serviciul de Informații și Securitate realizează evaluarea integrității instituționale în privința Centrului Național Anticorupție, iar în privința Serviciului de Informații și Securitate evaluarea integrității instituționale este realizată de subdiviziunea de securitate internă a acestuia, în condițiile art.29 din prezenta lege și ale Legii nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.

(2) În cazul evaluării integrității instituționale a Serviciului de Informații și Securitate, subdiviziunea de securitate internă are posibilitatea de a parcurge toate etapele evaluării sau doar etapa de testare a integrității profesionale a agenților publici din cadrul Serviciului.

(3) Cazierul privind integritatea profesională a agenților publici din cadrul Centrului Național Anticorupție și al Serviciului de Informații și Securitate este ținut de către Serviciul de Informații și Securitate în conformitate cu prevederile Legii nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale și ale regulamentului aprobat de Guvern.

Secțiunea a 5-a **Controlul integrității asigurat de către alte autorități competente**

Articolul 34. Atribuțiile de control al integrității ale altor autorități competente

Controlul executării prevederilor legislative în domenii importante pentru asigurarea climatului de integritate în sectorul public este exercitat de următoarele autorități competente:

- a) Comisia Electorală Centrală – în privința verificării finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale;
- b) Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor – în privința monitorizării financiare a persoanelor expuse politic;
- c) Cancelaria de Stat – în privința verificării respectării de către autoritățile publice centrale de specialitate a normelor de conduită în cadrul serviciului public, a legislației în domeniul politicilor de personal, precum și a legislației în domeniul asigurării transparenței în procesul decizional;
- d) Curtea de Conturi – în privința auditului public extern asupra administrării patrimoniului public, asupra modului de formare, gestionare și utilizare a resurselor bugetului de stat, inclusiv a celor alocate partidelor politice;
- e) Ministerul Finanțelor – în privința pregătirii și certificării auditorilor interni din cadrul entităților publice, precum și în privința monitorizării implementării standardelor de control financiar public intern;
- f) Agenția Achiziții Publice – în privința respectării legislației în domeniul achizițiilor publice;
- g) Inspekția Financiară – în privința verificării activității economico-financiare a entităților publice, inclusiv prin investigații operative și analize documentare.

Capitolul IV

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ÎN SECTORUL PUBLIC

Articolul 35. Măsuri de consolidare a integrității în sectorul public

(1) În cazul în care agenții publici întâmpină dificultăți la implementarea măsurilor de asigurare a integrității politice sau instituționale, precum și la aplicarea măsurilor de control al integrității în sectorul public, conducătorii entităților publice pot lua, după caz, următoarele măsuri de consolidare a integrității:

a) desfășurarea instruirilor, a activităților de sensibilizare a agenților publici sau a cetățenilor;

b) elaborarea și punerea în aplicare a ghidurilor, metodologiilor etc.;

c) adoptarea și implementarea planurilor de integritate.

(2) Agenții publici pot solicita aplicarea măsurilor de consolidare a integrității și au obligația să se conformeze măsurilor aplicate în cadrul entității publice.

(3) La solicitarea conducătorilor entităților publice și a agenților publici, Centrul Național Anticorupție, autoritățile competente și, după caz, societatea civilă, mass-media acordă suportul necesar entităților publice în vederea consolidării integrității acestora.

(4) Centrul Național Anticorupție, autoritățile competente, reprezentanții societății civile și mass-media pot propune entităților publice suport pentru consolidarea integrității lor, acordându-l cu acceptul conducătorilor entităților date. Campaniile de sensibilizare publică a cetățenilor, ghidurile și metodologiile pentru cetățeni cu privire la aspecte sensibile pentru integritatea agenților publici pot fi inițiate și difuzate de către Centrul Național Anticorupție, autoritățile competente, reprezentanții societății civile și mass-media fără acordul entităților publice.

Articolul 36. Planul de integritate

(1) Planul de integritate este planul intern aprobat de conducătorul entității publice în urma evaluării integrității instituționale, prin care climatul de integritate instituțională poate fi dezvoltat și consolidat în perioada de implementare.

(2) După primirea raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale în care se constată riscuri de corupție în cadrul entității publice, entitatea publică, în termen de o lună, adoptă planul de integritate și îl implementează în termen de două luni din momentul adoptării. Planul de integritate trebuie să asigure, cel puțin, îndeplinirea recomandărilor și a cerințelor minime formulate în raportul menționat.

(3) La expirarea termenului de implementare a planului de integritate, entitatea publică întocmește un raport cu privire la implementarea acestui plan, pe care îl publică pe pagina sa web și îl transmite autorității anticorupție responsabile care a evaluat integritatea instituțională.

(4) Procedura de adoptare, de implementare a planului de integritate și consecințele detaliate ale eșuării lui sînt prevăzute de Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.

Capitolul V

CULTIVAREA INTEGRITĂȚII ÎN SECTORUL PRIVAT

Articolul 37. Măsurile de asigurare a integrității în sectorul privat în relațiile cu sectorul public

(1) Climatul de integritate a mediului de afaceri în relațiile cu sectorul public se cultivă prin:

- a) respectarea procedurilor de achiziție publică;
- b) respectarea limitărilor de publicitate stabilite pentru agenții publici;
- c) respectarea restricțiilor și limitărilor stabilite pentru foștii agenți publici;
- d) respectarea normelor de etică a afacerilor;
- e) implementarea sistemelor de control intern;
- f) transparența acționariatului, fondatorilor, administratorilor și beneficiarilor efectivi ai organizațiilor comerciale;
- g) transparența afacerilor sectorului privat cu statul.

(2) Responsabilitatea pentru cultivarea climatului de integritate a mediului de afaceri revine administrației organizațiilor comerciale.

(3) Nerealizarea măsurilor prevăzute la alin.(1) poate duce la compromiterea climatului de integritate în sectorul privat și, după caz, în sectorul public, la apariția manifestărilor de corupție și la afectarea interesului public.

Articolul 38. Respectarea restricțiilor și limitărilor stabilite pentru foștii agenți publici
Organizațiile comerciale sînt obligate:

a) să evite, timp de un an, angajarea fostului agent public, prevăzut la art.24, care a avut, pe parcursul ultimului an, înainte de încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu, atribuții directe de supraveghere și/sau control al respectivelor organizații comerciale;

b) să evite, timp de un an, acordarea împuternicirilor de reprezentare în fața unei entități publice persoanei care, pe parcursul ultimului an, a activat în cadrul acestei entități.

Articolul 39. Etica afacerilor

(1) Codurile de etică în sectorul privat stabilesc principiile și regulile ce guvernează procesele manageriale și conduita corectă în afaceri. Etica afacerilor presupune respectarea intereselor organizației comerciale, precum și ale partenerilor, consumatorilor, societății în ansamblu, fiind interzisă provocarea pagubelor concurenților, care nu se încadrează în limitele legislației concurenței.

(2) Codurile de etică se adoptă la nivelul asociațiilor profesionale ale mediului de afaceri, fiind preluate și dezvoltate la nivelul organizației comerciale în conformitate cu prevederile legislației Republicii Moldova și principiile businessului internațional, stabilite de codurile internaționale de etică în afaceri.

Articolul 40. Sisteme de control intern

(1) Sistemele de control intern oferă un mecanism de asigurare a integrității situațiilor financiare, precum și a integrității activităților financiare în afaceri. Controalele

interne se organizează asupra managementului financiar, iar rezultatele sistemului de control intern se reflectă în proceduri și îndrumare pentru respectarea lor.

(2) Sistemul de control intern trebuie să asigure:

- a) mecanismul de prevenire și detectare a fraudelor și erorilor;
- b) politici și proceduri de înregistrare a tranzacțiilor, care permit pregătirea declarațiilor financiare în concordanță cu standardele naționale de contabilitate;
- c) protejarea bunurilor și a informațiilor deținute de organizațiile comerciale, cu excepțiile prevăzute de lege.

(3) Sistemele de control intern se organizează la nivelul societăților comerciale, fiind preluate sau elaborate în conformitate cu prevederile legislației Republicii Moldova și principiile businessului internațional.

Articolul 41. Transparența acționariatului, fondatorilor, administratorilor și beneficiarilor efectivi ai organizațiilor comerciale

(1) În vederea asigurării încrederii societății față de integritatea sectorului privat, informațiile cu privire la acționarii, fondatorii, administratorii și beneficiarii efectivi ai organizațiilor comerciale se consideră de interes public, iar deținătorii acestor informații asigură accesul la ele în regim on-line.

(2) Organizațiile comerciale care au în calitate de fondator, acționar sau deținător al cotelor-părți persoane juridice înregistrate în jurisdicții care nu implementează standarde internaționale de transparență, inclusiv privind structura acționariatului, fondatorilor, administratorilor etc., persoane fizice cetățeni ai acestor jurisdicții sau persoane fizice și juridice ai căror beneficiari efectivi sînt alte persoane fizice se înregistrează în Republica Moldova doar în cazul prezentării confirmării scrise a identității beneficiarilor efectivi, conform legislației din domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor.

(3) Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina sa web lista jurisdicțiilor care nu implementează standarde internaționale de transparență, de asemenea actualizează periodic informația dată.

Articolul 42. Transparența afacerilor sectorului privat cu statul

(1) Activele din sectorul public, precum și activele ce aparțin și/sau sînt gestionate de întreprinderile de stat, municipale sau societăți comerciale cu capital de stat sau cu capital al administrației publice locale pot fi transferate în sectorul privat prin intermediul procedurilor de parteneriat public-privat, prin privatizare, concesiune sau încheiere a altor tipuri de contracte comerciale, în condiții de transparență și liberă concurență, cu respectarea prevederilor legislației privind transparența în procesul decizional.

(2) Statul, autoritățile publice centrale și locale, întreprinderile de stat, municipale sau întreprinderile controlate de acestea (domeniul afacerilor statului) nu pot încheia contracte comerciale cu implicarea persoanelor fizice și juridice prevăzute la art.41 alin.(2). Dacă nu există restricția contractuală de subcontractare ulterioară, persoanele fizice și juridice, rezidente sau nerezidente, care au încheiat contracte comerciale în domeniul afacerilor statului au, timp de 5 ani, interdicția de subcontractare cu implicarea persoanelor fizice și juridice prevăzute la art.41 alin.(2), indiferent de numărul subcontractelor încheiate.

Capitolul VI **SANȚIONAREA LIPSEI INTEGRITĂȚII** **ÎN SECTORUL PUBLIC ȘI ÎN CEL PRIVAT**

Articolul 43. Răspunderea pentru lipsa integrității

(1) Lipsa integrității în sectorul public și în cel privat conduce la săvârșirea actelor de corupție și a celor conexe acestora și atrage răspunderea, după caz, disciplinară, civilă, contravențională sau penală.

(2) Responsabilitatea pentru constatarea și examinarea manifestărilor de corupție revine Procuraturii Anticorupție, Centrului Național Anticorupție, Autorității Naționale de Integritate și organelor Ministerului Afacerilor Interne în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală și ale Codului contravențional.

Articolul 44. Actele de corupție

(1) Actele de corupție reprezintă infracțiuni și contravenții, săvârșite în sectorul public și în cel privat, a căror sancționare este prevăzută de Codul penal și Codul contravențional.

(2) Sînt infracțiuni următoarele acte de corupție:

- a) coruperea activă;
- b) darea de mită;
- c) coruperea alegătorilor;
- d) coruperea pasivă;
- e) luarea de mită;
- f) primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației;
- g) traficul de influență;
- h) manipularea unui eveniment;
- i) pariurile aranjate;
- j) finanțarea ilegală a partidelor politice sau a campaniilor electorale, încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale;
- k) delapidarea patrimoniului public;
- l) delapidarea mijloacelor din fondurile externe;
- m) utilizarea contrar destinației a mijloacelor din împrumuturile interne sau fondurile externe.

(3) Sînt contravenții următoarele acte de corupție:

- a) primirea de recompensă nelegitimă sau de folos material (dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii);
- b) utilizarea fondurilor nedeclarate, neconforme sau venite din străinătate pentru finanțarea partidelor politice;
- c) utilizarea contrar destinației a mijloacelor din împrumuturile interne sau fondurile externe, obținerea frauduloasă a mijloacelor din fonduri externe, însușirea patrimoniului public sau a mijloacelor din fondurile externe (dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii).

Articolul 45. Actele conexe actelor de corupție

(1) Actele conexe actelor de corupție reprezintă infracțiuni și contravenții, săvârșite în sectorul public și în cel privat, a căror sancționare este prevăzută de Codul penal și Codul contravențional.

(2) Sînt infracțiuni următoarele acte conexe actelor de corupție, care au fost săvârșite împreună sau în legătură directă cu un act de corupție:

- a) exercitarea atribuțiilor de serviciu în sectorul public în situație de conflict de interese;
- b) exercitarea atribuțiilor de serviciu în sectorul privat în situație de conflict de interese;
- c) abuzul de putere sau abuzul de serviciu în sectorul public;
- d) abuzul de serviciu în sectorul privat;

- e) excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu;
 - f) neglijența în serviciu;
 - g) falsificarea rezultatelor votării;
 - h) obținerea frauduloasă a mijloacelor din fonduri externe;
 - i) falsul în acte publice;
 - j) falsul în documente contabile;
 - k) tănuirea averii și a intereselor personale de către declaranții din sectorul public;
 - l) tănuirea averii și a intereselor personale de către declaranții din sectorul privat;
 - m) îmbogățirea ilicită;
 - n) încălcarea regimului de confidențialitate a informațiilor din declarațiile de avere și interese personale;
 - o) încălcarea regulilor de creditare, a politicilor de acordare a împrumuturilor sau a regulilor de acordare a despăgubirii/indemnizației de asigurare;
 - p) gestiunea defectuoasă sau frauduloasă a băncii;
 - q) obstrucționarea supravegherii bancare.
- (3) Sînt contravenții următoarele acte conexe actelor de corupție:
- a) favoritismul (dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii);
 - b) exercitarea atribuțiilor de serviciu în situație de conflict de interese;
 - c) abuzul de putere sau abuzul de serviciu (dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii);
 - d) excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu (dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii);
 - e) excesul de putere privind actele permissive;
 - f) încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor în ierarhie, limitărilor de publicitate;
 - g) încălcarea regimului juridic al restricțiilor și limitărilor în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și cu migrarea agenților publici în sectorul privat (pantufrajul).
- (4) Sînt conexe actelor de corupție orice alte infracțiuni și/sau contravenții săvârșite împreună sau în legătură directă cu un act de corupție.

Articolul 46. Faptele coruptibile

- (1) Faptele coruptibile constituie contravenții și abateri disciplinare.
- (2) Sînt contravenții următoarele fapte coruptibile:
- a) neluarea măsurilor de asigurare a integrității în cadrul entităților publice;
 - b) tănuirea unui act de corupție ori a unui act conex acestuia sau neluarea măsurilor de rigoare;
 - c) încălcarea regulilor de inițiere și desfășurare a procedurilor de achiziție publică;
 - d) neasigurarea măsurilor de protecție a funcționarului public;
 - e) încălcarea regulilor de depunere a declarației de avere și interese personale;
 - f) nedeclararea sau nesoluționarea conflictului de interese;
 - g) refuzul de conformare la decizia de soluționare a conflictului de interese.
- (3) Sînt abateri disciplinare faptele coruptibile ce se referă la toate celelalte tipuri de încălcări ale obligațiilor stabilite pentru agenții publici, conducătorii entităților publice, foștii agenți publici, organizațiile comerciale, registratorii persoanelor juridice și autoritățile anticorupție, prevăzute de prezenta lege și de legile care conțin reglementări referitoare la asigurarea integrității în sectorul public și în cel privat.

Articolul 47. Înlăturarea consecințelor actelor de corupție, actelor conexe acestora și ale faptelor coruptibile, repararea prejudiciului

- (1) În cazul săvârșirii actelor de corupție și actelor conexe acestora, bunurile, serviciile, privilegiile sau avantajele necuvenite transmise pentru a determina comiterea

infracțiunii sau pentru a-l răsplăti pe infractor ori bunurile, serviciile, privilegiile sau avantajele necuvenite dobândite prin săvârșirea infracțiunii, dacă nu sînt restituite persoanei vătămate, în măsura în care nu servesc la despăgubirea acesteia, se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata contravalorii. În toate cazurile, luarea măsurilor asigurătorii este obligatorie.

(2) Înregistrarea organizației comerciale cu încălcarea prevederilor art.41 alin.(2) atrage lichidarea acesteia, cu radierea din Registrul de stat, și răspunderea disciplinară a registratorului. Lichidarea și radierea organizațiilor comerciale din Registrul de stat au loc și în cazul în care informația despre identitatea beneficiarilor efectivii prezentată la înregistrare în conformitate cu art.41 alin.(2) este incorectă sau falsă.

(3) Deciziile adoptate, contractele încheiate, alte acțiuni sau orice clauză a unei convenții al căror obiect sau cauză constituie un act de corupție sau un act conex actelor de corupție sînt lovite de nulitate absolută.

(4) Actele juridice încheiate între organizațiile comerciale și entitățile publice cu încălcarea limitărilor de reprezentare stabilite pentru foștii agenți publici, prevăzute la art.38 lit.b), precum și actele încheiate de către persoanele juridice înregistrate în Republica Moldova contrar prevederilor art.41 alin.(2) sînt lovite de nulitate absolută, cu excepția cazurilor în care anularea acestora ar aduce daune interesului public.

(5) Orice parte la contract al cărei consimțămînt a fost viciat de un act de corupție sau de un act conex actelor de corupție poate reclama, în modul stabilit de lege, rezilierea/anularea lui, fără a-și prejudicia dreptul la despăgubiri.

(6) Persoana care a suferit un prejudiciu rezultat dintr-un act de corupție sau dintr-un act conex actelor de corupție are dreptul la repararea acestui prejudiciu în conformitate cu prevederile legislației penale, contravenționale sau, după caz, civile.

(7) După repararea prejudiciului din contul bugetului corespunzător, pîrîtul are dreptul de regres față de persoana vinovată în mărimea despăgubirii plătite.

Articolul 48. Responsabilitatea și repararea prejudiciului

(1) Persoana care a suferit un prejudiciu rezultat dintr-o faptă prevăzută la art.256, 324–335¹ din Codul penal are dreptul, în cadrul procesului, la repararea prejudiciului material și/sau moral în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală. În cazul în care persoana nu a solicitat intentarea acțiunii civile în cadrul procesului penal, repararea prejudiciului are loc conform prevederilor Codului civil. Dacă persoana a suferit un prejudiciu rezultat dintr-o faptă prevăzută la art.312–330¹ din Codul contravențional, autoritatea competentă este în drept, la cererea victimei, să dispună repararea prejudiciului cauzat prin contravenție în cazul în care nu există divergențe asupra întinderii lui.

(2) După repararea prejudiciului din contul bugetului respectiv, pîrîtul este obligat să intenteze acțiune de regres față de persoana vinovată în mărimea despăgubirii plătite. Persoana care a suferit un prejudiciu rezultat dintr-un act de corupție sau act conex actelor de corupție, comis de către subiecții stabiliți la art.5 lit.a), este în drept să ceară despăgubiri din partea entității publice al cărei agent public a comis actul de corupție sau actul conex.

(3) Ministerul Justiției sau, după caz, procurorul va înainta acțiune de regres împotriva persoanei care a comis actul de corupție sau actul conex actelor de corupție dacă autoritățile despăgubitoare nu și-au onorat obligațiile.

Articolul 49. Investigarea actelor de corupție și a actelor conexe acestora

(1) Autoritățile anticorupție responsabile sînt investite, conform competențelor stabilite, cu următoarele atribuții de investigare a actelor de corupție și a actelor conexe acestora:

a) efectuarea măsurilor speciale de investigații;

- b) efectuarea urmăririi penale;
 - c) aplicarea măsurilor procesuale de constrângere, de siguranță și a altor măsuri de securitate;
 - d) asigurarea confidențialității în procesul penal;
 - e) aplicarea măsurilor de protecție de stat pentru asigurarea securității participanților la proces și a altor persoane, inclusiv a celor care aduc la cunoștința organelor competente sau superiorilor posibila săvârșire a actelor de corupție, a actelor conexe acestora sau a faptelor coruptibile;
 - f) aplicarea măsurilor de înlăturare a condițiilor care au contribuit la săvârșirea infracțiunilor și altor încălcări ale legislației, întreprinderea acțiunilor de reparare a prejudiciului;
 - g) exercitarea asistenței juridice internaționale.
- (2) Atribuțiile prevăzute la alin.(1) sînt exercitate în măsura în care sînt conforme Constituției, Codului de procedură penală, legislației privind activitatea specială de investigații și legilor speciale care reglementează activitatea autorităților anticorupție responsabile.

Capitolul VII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 50.

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Prevederile art.13 alin.(2) lit.b)–f) se aplică pînă la implementarea depunerii electronice a declarațiilor de avere și interese personale.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni:

- a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;
- b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;
- c) va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru aplicarea prezentei legi;
- d) va asigura revizuirea de către entitățile publice centrale a actelor lor departamentale;
- e) va întreprinde alte măsuri de punere în aplicare a prezentei legi, de studiere și de aplicare a acesteia de către subiecții de drept.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr.90/2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.103–105, art.391, cu modificările și completările ulterioare.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Andrian CANDU

Nr.82. Chișinău, 25 mai 2017.